

LIBRIS

We know
books

Ion Anton

DE CE ?

Enciclopedie
pentru **fete** și **băieți** curioși

SILVIUS
LIBRIS

Prefață..... 6**1. LIMBA, ISTORIA ȘI SIMBOLURILE NOASTRE NAȚIONALE 8**

De ce oamenii vorbesc limbi diferite?	9
De ce scriu scriitorii?	11
De ce alfabetul nostru începe cu litera „a” și se termină cu „z”?	12
De ce anume pe 2 aprilie se sărbătorește Ziua Internațională a Cărții pentru Copii?	14
De ce poezia este necesară și în secolul al XXI-lea?	16
De ce criticii literari afirmă că asupra creației eminesciene a influențat filozofia germană?	17
De ce Eminescu este considerat, în același timp, poet național și universal?	19
De ce Eminescu este venerat ca un sfânt?	20
De ce folclorul constituie un izvor nesecat de inspirație pentru literatura clasică?	21
De ce Grigore Vieru a fost numit „poet cu lira-n lacrimi”?	23
De ce în poezia contemporană predomină versul alb?	24
De ce „Flacăra” lui Păunescu nu s-a stins?	26
De ce noi, moldovenii basarabeni, suntem români?	27
De ce istoria este o comoară sacră, un izvor nesecat de învățăminte?	30
De ce limba este considerată averea cea mai de preț a unui neam?	32
De ce drapelul nostru are trei culori și ce semnifică ele?	33
De ce elevii din Republica Moldova studiază operele scriitorilor din România?	35
De ce moneda națională poartă denumirea de „leu”?	36

2. DEZVOLTAREA CONȘTIINȚEI CIVICE ȘI POLITICE 38

De ce unii sunt împotriva informării copiilor și adolescenților despre drepturile lor?	39
De ce a fost instituită Ziua Mondială de Prevenire a Violenței împotriva Copiilor?	40
De ce criza economică globală ne-a afectat atât de mult?	42
De ce anume democrația este considerată cel mai bun mod de guvernare a unui stat?	44
De ce localitățile noastre sunt un paradis al... gunoaielor?	46
De ce în Moldova nu se iau măsuri serioase de prevenire a poluării mediului?	48
De ce rămânem reci la încălzirea globală?	50
De ce nu sunt create condiții ca tinerii specialiști să se întoarcă în țară?	51
De ce unii adolescenți consideră că doar munca peste hotare le poate oferi un viitor?	53
De ce părinții noștri, dar și tineretul, pleacă la muncă peste hotare?	54
De ce unii cred că dreptul de a fi liber este, în același timp, și dreptul de a greși?	56
De ce unii apreciază ca fiind neserioasă profesia de ziarist?	57
De ce a fost instituită Ziua Internațională a Toleranței?	58
De ce Moldova e considerată cea mai săracă țară din Europa?	60
De ce trăim din zi în zi tot mai rău, dar învinuim de aceasta timpurile?	62

3. SĂRBĂTORI CALENDARISTICE ȘI ETNOCULTURALE.....64

De ce noi, copiii, suntem protagoniștii sărbătorilor de iarnă?..... 65

De ce fiecare an poartă numele unui animal? 67

De ce se zice că Baba Dochia își scutură cojoacele?..... 69

De ce sărbătorim Paștele Blajinilor? 72

De ce anume bradul este împodobit la sărbătorile de iarnă? 74

De ce nouă, copiilor, ne este rușine să umblăm cu colinda? 76

De ce decembrie este considerată luna cadourilor?..... 77

De ce zilele săptămânii sunt anume 7 la număr și care-i istoria denumirii lor? 79

De ce luna februarie are numai 28 de zile?..... 81

De ce în colinde se cântă despre „florile dalbe” în plină iarnă? 83

De ce zicem „Hristos a înviat!” timp de 40 de zile?..... 84

De ce anul nou începe anume cu luna ianuarie?..... 86

De ce anume iarna ne aduce cele mai multe sărbători?..... 88

De ce până în zilele noastre s-a mai păstrat tradiția de a purta mărișoare și ce semnifică ea? . 90

De ce majoritatea nunților sunt jucate anume toamna?..... 93

De ce copiilor le place să facă, iarna, oameni de zăpadă?..... 95

De ce unele obiceiuri și tradiții naționale sunt date uitării?..... 96

De ce la sărbătorile de Paști sunt vopsite ouăle în roșu? 98

De ce Paștele este sărbătorit în fiecare an la date diferite?..... 99

De ce în dimineața de Paști noi ne spălăm cu apă dintr-un vas în care se pune un ou roșu, altul alb și câțiva bănuți? 101

De ce copiii sunt tot mai puțin pasionați de săniuș?..... 103

De ce în Moldova se sărbătorește mai întâi Anul Nou, în plin post, și apoi Crăciunul? 104

De ce pe 14 februarie sărbătorim Ziua Îndrăgostiților?..... 106

Cum anume este sărbătorită Ziua Îndrăgostiților pe Terra? 107

De ce anume 1 aprilie e ziua glumelor?..... 109

De ce anume pe 1 iunie se sărbătorește Ziua Internațională a Copiilor? 111

De ce anume pe 5 octombrie este sărbătorită Ziua Pedagogului?..... 113

De ce Ziua Internațională a Femeilor este sărbătorită pe 8 Martie?..... 115

De ce consemnăm ziua de 9 Mai, care, de fapt, e o sărbătoare sovietică?..... 117

De ce 9 Mai este și Ziua Victoriei, și Ziua Europei? 118

De ce unii cred că numărul 13 aduce ghinion?..... 120

4. VIAȚA ȘI GRIJILE UNUI ELEV.....122

De ce anul școlar începe la noi pe 1 septembrie, iar în alte țări – la date diferite? 123

De ce există o distanță glacială și foarte mare între elev și învățător?..... 125

De ce copiii și adolescenții nu visează să devină învățători? 126

De ce elevii chiulesc tot mai des de la ore? 128

De ce unii elevi sunt indiferenți față de învățătură?	130
De ce puțini elevi învață bine?	131
De ce unii elevi se rușinează de colegii lor să învețe bine?.....	133
De ce timiditatea este o piedică în calea succesului școlar?.....	135
De ce părinții nu ne permit uneori să alegem profesia dorită?.....	136
De ce, la alegerea profesiei, deseori nu ținem cont de talent?	138
De ce se zice că toamna se numără bobocii?.....	140
De ce mulți elevi de la sat învață prost?.....	141
De ce unii elevi consideră Internetul mai presus decât cărțile?.....	143
De ce Internetul devine o sursă de informare tot mai des solicitată?.....	145
De ce pentru unii elevi copiatul este ceva firesc?	147
De ce în școlile noastre nu se acordă o atenție mai mare creației tehnice?.....	148
De ce unii profesori sunt corupți?	150
De ce elevii de la sat sunt considerați inferiori celor de la oraș?.....	152
De ce elevii săraci deseori nu sunt apreciați la justa lor valoare de către profesori?.....	154
De ce elevii încetează să meargă la bibliotecă?	155
De ce unii profesori cred că fetele sunt mai capabile decât băieții?.....	157
De ce unii profesori ne obligă să învățăm cât mai bine anume la obiectul predat de ei?	159
De ce noi, elevii, suntem impuși să învățăm toate subtilitățile matematicii?	160
De ce normele de conduită ale unor profesori nu coincid cu normele de conduită ale elevilor?	162
De ce reușita școlară depinde de noroc?	163
De ce unii elevi, când iau note rele, se supără pe învățători și nu acceptă realitatea?	165
De ce adesea șovăim la alegerea viitoarei profesii?	166
De ce programa școlară este atât de... academică?	168
De ce elevii sunt suprasolicitați la școală?.....	170
De ce uniforma școlară nu este obligatorie pentru toți elevii?	171

5. ADOLESCENȚII ȘI PROBLEMELE INTERACȚIUNII SOCIALE ... 174

De ce adolescența este ca o furtună de sentimente și trăiri?.....	175
De ce conflictul dintre generații devine tot mai acut?	178
De ce nu este bine ca părinții să bată copiii?	181
De ce unii adolescenți nu tind să fie ei înșiși?	183
De ce există atâta vulgaritate printre adolescenți?.....	185
De ce unii se bucură când le faci un bine, iar când le ceri ajutorul, îți întorc spatele?	187
De ce unii adolescenți încep să consume droguri?	188
De ce nu e bine să ne sărutăm pasional în public?	191
De ce sunt interzise relațiile sexuale între adolescenți?.....	193
De ce unii copii nu-i stimează pe bătrâni?	194

De ce unii oameni își înecă amarul în băutură?	195
De ce copiii celor bogați îi ignorează pe ceilalți, îi umilesc la tot pasul?	198
De ce businessmenii noștri au uitat de generozitate?	199
De ce deseori nu putem comunica atunci când suntem față în față?.....	201
De ce curiozitatea poate fi periculoasă?.....	202
De ce iubirea este atât de amară și nemiloasă?.....	204
De ce maturii evită să ne vorbească despre dragoste?.....	206
De ce unii maturi sunt împotriva studierii în școală a disciplinei „Deprinderi de viață”? ..	207
De ce părinții noștri divorțează?	209
De ce unii adolescenți încep să fumeze?.....	211
De ce unii părinți nu au grijă de sănătatea spirituală a odraslelor lor?.....	213
De ce maturii nu au încredere în copii?	215
De ce tinerii sunt indiferenți față de necazul altora?	216
De ce în inima adolescenților invidia își face tot mai mult loc?	217
De ce unii oameni se laudă cu trăsăturile lor fizice și morale?	219
De ce unii elevi sunt exagerat de mândri și se cred mai presus decât ceilalți?.....	221
De ce unii cred că a te considera superior altora este bine?	222
De ce unii adolescenți agreează piercing-ul și tatuajele?	224
De ce oare este atât de greu să-ți găsești prieteni devotați?.....	226
De ce o prietenie adevărată se leagă ani în șir?	228
De ce nu știm, deseori, să ne alegem prietenii?.....	230
De ce respectul de sine este considerat uneori drept lacună?.....	231
De ce tăcerea nu întotdeauna este de aur?	233
De ce unii elevi manifestă violență față de colegi?	234
De ce unii cred că zgârcenia poate fi calitate pozitivă?	236

6. REFLECȚII SPIRITUALE ȘI FILOZOFICE 238

De ce credem în viața de dincolo de moarte?	239
De ce în lume există mai multe religii?	241
De ce majoritatea tinerilor neagă existența adevărului absolut?	244
De ce arta e considerată de unii o copie a realității, iar de alții – doar o iluzie?.....	246
De ce uneori binele se transformă în rău?	247
De ce pe lume există ura, răutatea și dușmănia?	249
De ce unii copii sunt oaspeți permanenți ai discotecilor, dar nu frecventează biserica?	251
De ce femeia nu are dreptul să intre în altarul bisericii?	252
De ce deseori nu prețuim clipa la justa ei valoare?	254
De ce unii oameni nu pun preț pe adevăr și sinceritate?	256
De ce între etic și estetic există o legătură trainică?	257
De ce unii oameni rămân a fi filozofi pentru toată viața?	258

De ce frumusețea exterioară este apreciată mai mult decât cea interioară?	260
De ce unii elevi ignorează hrana spirituală?	262
De ce este necesar să respectăm normele morale?	263
De ce, în ultimul timp, tot mai mulți indivizi uită de omenie?	265
De ce unii afirmă că viața omului depinde numai de soartă?	266
Ce este timpul și ce semnifică trecerea lui?	267
De ce timpul zboară atât de repede?	269

7. DIVERSE.....272

De ce, la începutul anului 2000, unii afirmau că suntem deja în mileniul al treilea, iar alții negau acest lucru?.....	273
De ce se zvonește că în anul 2012 va fi sfârșitul lumii?	274
De ce oamenii iubesc atât de mult banii?.....	276
De ce omul, totuși, are nevoie de bani?	278
De ce am lăsat dolarul să ne joace festa?.....	281
De ce cărțile... îmbătrânesc?.....	282
De ce utilizăm telefoanele mobile nu doar din strictă necesitate?	283
De ce unii elevi nu sunt conștienți de riscurile utilizării abuzive a computerului?	285
De ce oamenii se droghează și care este pericolul narcomaniei?.....	287
De ce, după ploaie, pe cer apare curcubeul?.....	289
De ce unii oameni afirmă că există extraterestri?	291
De ce mâncarea fast-food nu este bună pentru elevi?	293
De ce cea mai îndrăgită revistă a elevilor se numește <i>Florile Dalbe</i> ?	295
De ce „Arcul Europei” s-a înălțat până la „Steaua Calității”?.....	297
De ce iernile au devenit foarte calde și sărace în zăpadă?	299
De ce imperiile au tendința să se extindă?	301
De ce totul ce este dat de Dumnezeu se numește natură?	302
De ce elevii cunosc superficial istoria apariției vieții pe Pământ?	304
De ce Luna de pe cer își schimbă săptămânal forma?.....	306
De ce apa este totuși albastră, deși se afirmă că-i incoloră?.....	307
De ce manelele nu sunt acceptate la noi?.....	309
De ce se consideră că a fi cântăreț nu înseamnă a avea o profesie?.....	311
De ce rândunelele își fac cuibul pe la casele oamenilor?	312
De ce se zice că omul are al șaselea simț?	314
De ce timpul, fiind ceva nevăzut și imaterial, este măsurat de om cu atâta precizie?	315
De ce anume vara este destinată vacanței mari?.....	318

Cartea care adună mai multe răspunsuri...

Mereu, de la cea mai fragedă vârstă, am fost împovărată de întrebări. Dintre cele mai bizare, pe care n-aș fi avut nici curajul, nici îndrăzneala să le adresez părinților sau învățătorilor. Întrebau ochii mei, inima mea – întreaga ființă! Nu la toate întrebările găseam răspuns în cărțile (puținele!) din biblioteca școlii sau cea publică. Ajunsesem la vârsta adolescenței ca un semn de întrebare. La multe din necunoscute am aflat răspunsul mult mai târziu, întâlnind, spre marele meu noroc, adevărate călăuze. Dar la câteva întrebări, poate cele mai simple, caut lămurire până acum. Și nu mi se pare jenant să recunosc că multe mai trebuie să învăț, că mă ajută în recunoașterea uneia sau a altei fețe a Adevărului până și basmele; că descopăr răspunsul la frământările de minte (demult uitate) într-o revistă pentru copii și adolescenți. Asta e! Am fost și voi rămâne o veșnică elevă la școala Vieții, cu același motto al întrebărilor pe buze: „**de ce?**”

În acest context, aș vrea să spun că, de la bun început, mi s-a arătat extraordinară ideea colegului meu, ION ANTON, poet, prozator și redactor-șef la săptămânalul *Florile Dalbe*, de a crea o tribună care să-i permită să dialogheze sincer, descătușat, fără rezerve, cu copiii, astfel ajutându-i să se despovăreze de mulțimea de întrebări pe care o au și, totodată, să se deschidă în fața necunoscutului și să nu se teamă mai apoi de acesta. Aparent, redactorul *Florilor Dalbe* a inițiat un simplu dialog, de la egal la egal, dar foarte așteptat de toți copiii. Iată, pentru această opțiune și pentru receptivitatea cititorilor, îi adresez colegului meu toată admirația. A reușit să aștearnă o punte a încrederii între el (*Florile Dalbe*) și cititorii săi. A obținut votul de încredere al acestora, lucrare deloc simplă. În realitate, pornind de la întrebarea „de ce?”, care servește drept generic editorialului (mai zis și *Ora clasei*, adică temele pot fi lesne utilizate și la orele de dirigenție), Ion Anton a devenit o călăuză (de care avem nevoie toți și fiecare la vârsta întrebărilor și a rătăcirilor); devine un maestru (din culise) care încearcă să afle și să dea răspuns frământărilor care nu au vârstă. Iar cea mai importantă realizare în această misiune asumată de Ion Anton este provocarea stării de gândire, de meditație, de căutare a sinelui. Copiilor mari și mici le place acest joc frumos! Grație acestor lecții de suflet și de minte, un cititor fidel își poate dezvolta logica, harul oratoric. Prin intermediul rubricii „De ce?”, Ion Anton a ajuns un confesor îndrăgit, așteptat, al multor copii din Moldova și nu doar. Realmente, dumnealui nu face această lucrare doar pentru a-și atrage cititorul, ci,

LIBRIS | We know books

mai ales, contribuie la educarea și îndrumarea generației tinere de viitori Oameni cu literă mare. E știut adevărul pe care-l voi exprima printr-un poem luat din cartea lui Anthony de Mello, *Rugăciunea broaștei*: „Copiii sunt ca niște oglinzi./ Dacă se află în prezența iubirii,/ ei reflectă iubirea./ Dacă iubirea este absentă din viața lor, / ei nu au de dăruit nimic celor din jur.” Completând cu un alt gând, al meu: când îi cauți răspuns unei întrebări, afli mai mult decât căutai, iar întrebările se înmulțesc, încât nu-ți afli răgaz...

M-au convins de necesitatea și eficiența unei asemenea comunicări cu adolescenții (îndeosebi!) întrebările din mesajele publicate în săptămânal, tranșante – unele, foarte subtile – altele, majoritatea având un conținut variat, provocator. Încurajați de întrebarea sfidătoare, „de ce?...”, copiii de toate vârstele devin părtași ai prezentului, participă, fie și parțial, la modelarea viitorului lor. Își spun păsul, doleanțele, nelăsând întrebări fără răspuns sau replică. Bine, mi-ar putea reproșa cineva, acum există posibilități mult prea multe și facile pentru a afla răspuns la orice întrebare. Adevărat. Dar acest gen de descoperire e cu totul altfel: mobilizează mintea, inima, antrenează cugetul. Gândindu-mă la colegul meu și la dialogul sau tribuna inițiată de dumnealui, mi-am amintit de două cărți care m-au ajutat cândva, în anii studenției, și pe mine: *Scrisori către un tânăr poet* de Rainer Maria Rilke și *Scrisori către fiul meu* de Ernesto Sabato. Și, foarte ciudat, dar deloc întâmplător, mi-am amintit și de bunul meu Socrate. El avea obiceiul sau metoda lui nemaipomenită de a iniția tinerii („a le suci mințile”, precum considerau mai marii Atenei), pentru care a plătit scump, cu viața-i...

M-a impresionat mesajul-apel al unui grup de elevi de la școala-internat din Strășeni, care nu doar întreabă, dar își exprimă poziția, opinia: „De ce *Florile Dalbe* își suspendă apariția în vacanța de vară? Oare Moldova noastră e așa de săracă, încât nu poate întreține măcar revistele de stat pentru copii?”

E logică și... minunată decizia colegului meu de a-și aduna dialogul-monolog într-o carte educativ-cognitivă, cu valoare enciclopedică autentică, carte pe care o lansează minunata editură „Silvius Libris”, editură cu o bogată experiență în editarea unor atare lucrări. E prima enciclopedie din Republica Moldova, în care este prezent și activ factorul curiozității copiilor, sub formă de întrebare-frământare, dar și factorul educativ-cognitiv al unui scriitor și al unei edituri, sub formă de răspuns-îndrumare. Astfel, mai mulți copii, din mai multe generații, vor găsi răspunsurile la proverbiala întrebare „de ce?” Mă bucur și eu, sincer, de parcă, în sfârșit, copila de odinioară va găsi în bibliotecă cartea mult dorită. Copilăria mea, dar și a altor copii, având o carte care adună mai multe răspunsuri, nu va umbla împovărată de întrebări...

Claudia Partole, scriitoare

De ce oamenii vorbesc limbi diferite?

Vorba este umbra faptei.

DEMOCRIT (filozof grec)

De ce oamenii vorbesc limbi diferite? Oare n-ar fi fost mai bine dacă toată lumea de pe glob ar fi vorbit doar o singură limbă? Există oare limbi mari și graiuri mici? Cum ar trebui să ne respectăm limba maternă, dar să nu ignorăm și limbile altor popoare?

Alexandru UZUN, elev în clasa a V-a „B”
mun. Chișinău, Liceul „Ion Creangă”

Cartea Cărților, adică Biblia, răspunde în felul următor la această întrebare deloc simplă. Se zice că, la începuturile sale, omenirea vorbea o singură limbă. Această situație s-a păstrat până la o anumită etapă, când urmașii lui Noe, conform Vechiului Testament, s-au apucat să înalțe un turn, zis Babel, cu intenția de a ajunge la Dumnezeu ca să se convingă de existența Lui. Și, pentru că îndrăzneala lor nu avea margini, iar turnul se ridica văzând cu ochii spre țările cerului, Dumnezeu a decis să le împiedice înfăptuirea planului. Cum? Le-a „amestecat limbile”. Dintr-o singură limbă pe care o vorbeau toate semințiile ce lucrau la zidirea turnului, Dumnezeu a creat mai multe limbi. Astfel, ziditorii nu se mai înțelegeau între ei. Dacă zidarii cereau cărămidă, calfele nu pricepeau ce anume voiau aceștia și le duceau mortar... Și viceversa. Din cauza neînțelegerilor „lingvistice” și a haosului survenit, Turnul Babel n-a mai fost terminat. Deci, intenția omului de a ajunge la Dumnezeu a eșuat totalmente. Expresia „Turnul Babel” a devenit proverbială, referindu-se la situații când toți vorbesc deodată, de nu se mai înțelege nimic.

Prin urmare, din Vechiul Testament reiese că numai încercarea nesăbuită de a înălța un turn până la Dumnezeu s-a încheiat cu... apariția mai multor limbi. Se pare că această versiune biblică are și un suport științific. Savanții susțin ideea că în Africa, leagănul civilizației umane, se vorbea o singură limbă. Apoi, emigrând și răspândindu-se pe celelalte continente ale Terrei, limba cea unică a omenirii s-a diversificat, îmbogățindu-se cu noi și noi cuvinte în așa măsură, încât s-au format alte limbi. Astfel, apariția mai multor limbi se datorează, în primul rând, viețuirii oamenilor la mari distanțe unii de alții, chiar pe continente diferite. Lipsa mijloacelor de comunicare (transport rapid, telefon, radio, televiziune, presă etc.) a izolat și conservat comunitățile umane nu numai din punct de vedere geografic, dar și lingvistic. Așa au luat naștere

rasele umane (europenii, africanii, asiaticii, australienii), fiecare cu limbile lor. Apoi, în cadrul limbilor globale, există foarte multe dialecte, uneori atât de diferite, încât chiar și oamenii din localitățile vecine nu se mai înțeleg între ei. Așa se face că azi pe Pământ sunt vorbite peste 7 mii de limbi.

Într-adevăr, există limbi mai importante, în sensul circulației lor internaționale, și graiuri mai mici, unele vorbite doar de locuitorii unui cătun. Printre limbile de circulație internațională se numără engleza, franceza, spaniola, araba, greaca, rusa... Dacă luăm în seamă numărul de vorbitori, atunci limbi mari sunt și chineza, hindusa, japoneza... Oricum, fiecare popor există ca entitate etnică doar prin limba sa, prin obiceiurile sale, și numai pe pământul hărăzit lui de Dumnezeu. Iată de ce limba maternă este iubită deopotrivă de toți oamenii de pe pământ, indiferent dacă acea limbă este considerată de alții mare sau mică, bogată sau săracă... Căci, cum zicea poetul Victor Teleucă, „nu există limbi sărace”, și numai în limba sa maternă poate râde și plânge un popor. Iată de ce noi ne iubim cu sfințenie limba noastră română, care se trage de la străvechea limbă latină și de la cea dacă, dispărută în neant, cu influențe din multe alte limbi care s-au pierdut în negura vremilor. Vigoarea lor expresivă s-a topit pe veci în vorbirea noastră modernă, care ne permite să ne numim neam distinct printre popoarele lumii. Se consideră că limba noastră face parte din familia nobilă și mare a limbilor indo-europene, care, cică, au avut la temelie vechea limbă tracă, răspândită în vechime „de la India până la Rin”, limbă în care și graiul dac era un dialect distinct...

În ce privește avantajele sau dezavantajele multitudinii graiurilor, unii savanți sunt de părere că omenirea ar fi progresat de zeci de ori mai repede, dacă nu exista „babilonia” lingvistică și toate popoarele ar fi vorbit o singură limbă. Nu întâmplător, savanții filologi au elaborat, în anii '60, o limbă universală – *esperanto*. Se presupunea că, prin intermediul acestei limbi, oamenii de știință vor comunica operativ și vor face mai multe descoperiri științifice... Zadarnică trudă! Ca tot ce e artificial, și limba *esperanto* n-a prins rădăcini adânci, căci o floare de hârtie, oricât de bine am colora-o, nu poate înlocui floarea cea adevărată, cu naturalețe în culori și mireasmă în petalele-i vii. Ideea acestei limbi universale a fost subminată definitiv și de apariția mijloacelor moderne de comunicare, care facilitează și accelerează circulația informației de la un continent al planetei la altul... cu atât mai mult, cu cât și savanții contemporani posedă la perfecție două-trei limbi de circulație universală.

Firește, suntem obligați să ne respectăm cu sfințenie limba maternă, care a fost neglijată multe decenii în șir. Dar, venerându-ne propriul grai, să nu desconsiderăm nici alte graiuri. Dimpotrivă, să învățăm cât mai multe limbi, căci doar astfel vom putea fi considerați oameni culți.

LBRIS | We know De ce scriu scriitorii?

Nimic nu-i mai ușor decât să scrii în așa fel, încât să nu înțeleagă nimeni; după cum, din contra, nimic nu-i mai greu decât să exprimi gânduri importante în așa chip, încât fiecare să le înțeleagă.

Arthur SCHOPENHAUER (filozof german)

Am și eu o întrebare, la care sper să-mi răspundeți cât mai clar și interesant: De ce scriu scriitorii? Posibil, această întrebare îi frământă pe mai mulți copii...

Viorica VELIȘCO, elevă în clasa a VIII-a, Liceul „D. Matcovschi”, s. Vadul-Rașcov, r. Șoldănești

„Ca să citească cititorii!”, am putea răspunde scurt, clar și cuprinzător la această întrebare. Dar ea, deși ar părea „în doi peri” la prima vedere, nu este defel una „trăsnită”, simplă și naivă, ca să putem răspunde doar printr-o singură frază laconică. Îndărățul acestui „de ce?” se ascund numeroase dubii și frământări ale multor copii, dar și ale unor maturi. Vorba e că în unele medii din societatea noastră, influențate de „vârtejurile capitaliste” devastatoare de suflete, este pusă la îndoială nu numai necesitatea literaturii, ci și a culturii în ansamblu. Tranziția la așa-zisa economie de piață s-a transformat pentru mulți concetățeni de-ai noștri într-o aprigă luptă pentru o bucată de pâine, adică pentru hrana cea de toate zilele. În asemenea condiții, când în prim-plan apare grija cotidiană a omului față de hrana trupească, firește, hrana spirituală, în meniul căreia este inclusă și literatura, trece pe planul doi. Cu atât mai mult, cu cât însăși conducerea de vârf a țării trasează printre prioritățile sale politice doar obiective economice, ignorându-le aproape în întregime pe cele culturale.

Astfel, este dat uitării un adevăr incontestabil: economia înflorește acolo unde înflorește cultura! Iar scriitorii, dragii mei tineri cititori, prin operele lor literare, au menirea să contribuie la înflorirea culturii în ansamblu și la cultivarea conștiinței naționale. Or, se știe bine, scriitorii tuturor timpurilor au fost exponenții de vază ai conștiinței naționale, prin care un popor se face distinct la masa cea mare a popoarelor lumii. Cred că, nu în ultimul rând, scriitorii scriu pentru desfătarea sufletului omenesc, dar și pentru dezvoltarea agerimii minții. E bine cunoscut faptul că, în toate epocile, anume scriitorii au fost și cei care au descătușat și dirijat energiile revoluționare ale maselor populare. E suficient să ne amintim de cunoscuții noștri scriitori clasici, Vasile Alecsandri, Mihail Kogălniceanu, Costache Negruzzi, care nu doar au creat opere literare de certă valoare estetică, ci și au desfășurat o amplă campanie civică în timpul revoluției de la 1848, luptând activ pentru realizarea idealurilor ei democratice și cucerindu-și titlul onorific de „scriitori pașoptiști”. Prin analogie cu acești scriitori clasici, e bine să ne amintim de poeții, prozatorii și criticii noștri contemporani care au luat parte activă la mișcarea națională pentru independența și suveranitatea Moldovei: Dumitru Matcovschi, Grigore Vieru, Ion Vatamanu, Lidia Istrati, Mihai Cimpoi, Nicolae

Dabija, Leonida Lari, Ion Hadârcă și mulți-mulți alții. Asemenea scriitori țin sus nu doar stindardul estetic al literaturii naționale, ci și drapelul restructurării social-economice a țării noastre în drum spre mult râvnită integrare europeană. Atât prin operele lor literare (poemul dramatic *Ce vor scriitorii?* de Ion Vatamanu a declanșat o adevărată avalanșă de opinii!), cât și prin intervențiile publicistice din presa periodică (eseurile săptămânale ale lui Nicolae Dabija, redactorul-șef al ziarului *Literatura și arta*), scriitorii noștri contribuie la prosperarea perpetuă a culturii neamului și la păstrarea verticalității lui în împrejurările vitrege ale restructurărilor economice.

– Toate bune până aici, dar eu aș vrea să completez întrebarea: de ce scriitorii, mai ales poezii ziși „postmoderniști”, scriu atât de încurcat, încât de multe ori nici nu înțelegi ce vor să-ți comunice?! intervine prompt un coleg de clasă al Vioricăi.

Aș putea răspunde prin maxima citată mai sus, adică prin cuvintele filozofului german Schopenhauer. Dar problema ce ține de curente, școlile și procedeele literare este mult mai complicată decât s-ar părea la prima vedere. Aprecierea unei opere literare ca inaccesibilă sau accesibilă cititorului depinde foarte mult de gradul de pregătire a fiecărui cititor în parte, dar și de gustul său estetic, adică de o chestiune pur subiectivă. De multe ori, revenind la o operă literară, rămâi surprins de faptul că o înțelegi, înghițind-o pe nerăsuflăte, deși într-un trecut nu prea îndepărtat aceeași lucrare îți părea inaccesibilă!

De ce alfabetul nostru începe cu litera „a” și se termină cu „z”?

Limba este însăși floarea sufletului etnic al românimii.

Mihai EMINESCU

De ce alfabetul începe cu litera „a” și se termină cu „z”? Unii colegi de-ai mei și chiar unii maturi consideră această temă ca fiind „naivă”, iar la întrebarea mea răspund ironic: „Așa trebuie!”. Totuși, sunt convinsă că răspunsul la această întrebare ar dori să-l afle mai mulți cititori.

Mihaela FALCEA, elevă în clasa a IX-a „B”
s. Țibirica, r. Călărași

Ba bine că nu-i deloc naivă această întrebare a ta, dragă Mihaela! Cum nu erau naive nici adresările altor cititori de-ai noștri, care ne mărturiseau că nu înțeleg de ce unii profesori, când doresc ca tema pentru acasă să fie studiată amănunțit, le zic: „Să învățați totul, de la «a» la «z»!” Alții însă îi îndeamnă să învețe de la „a” la „ia” sau de la „alfa” și până la „omega”. Vorba e că, într-adevăr, pentru firile iscoditoare și cele atente la subtilitățile expresiilor citate

mai sus, apar anumite confuzii de ordin logic cu privire la ordinea literelor în alfabet...

– Nu-i nici o confuzie la mijloc! intervine un cititor bine informat.

Apoi tot el precizează:

– Pur și simplu, în primul caz se are în vedere alfabetul latin, care începe cu litera „a” și se termină cu „z”, în al doilea caz se face referire la alfabetul rusesc, care începe cu „a” și se încheie cu litera „я”, iar în cazul al treilea e vorba de alfabetul grecesc, ce începe cu „α” și se termină cu „ω”.

Excelentă această intervenție! Ea conține, de fapt, și răspunsul la acest „de ce?”. Or, într-adevăr, alfabetul nostru românesc are la bază alfabetul latin, în care ordinea literelor a fost stabilită astfel, încât șirul lor începe cu „a” și se termină cu „z”...

– Dar de ce au fost ele înșiruite anume în această ordine? insistă Mihaela asupra întrebării sale.

Nu e atât de ușor să răspunzi la întrebarea ta, dar vom încerca s-o facem.

Răspândirea atât de vastă a alfabetului latin se datorează faptului că acesta a fost folosit în imensul Imperiu Roman. Savanții cred că o formă arhaică a alfabetului latin a pătruns pe peninsula italică în secolul al VII-lea î. Hr., fiind o variantă a alfabetului grecesc, folosită în colonia greacă Cumae. Apoi, de la alfabetul coloniei Cumae a derivat alfabetul folosit de etrusci, un popor care stăpânea o bună parte a Peninsulei Apenine. Când etruscii au fost subjugați de romani în jurul secolului al IV-lea î. Hr., cei din urmă le-au preluat multe tradiții și elemente culturale, printre care și douăzeci și una de litere ale alfabetului. În secolul al III-lea î. Hr., acestora li s-a adăugat litera „G”, iar litera „Z”, care nu se folosea la scrierea cuvintelor latine, a dispărut. Însă litera „Z” și-a făcut revenirea în secolul I î. Hr., când romanii au cucerit teritoriile locuite de greci, preluând de la ei această literă, împreună cu litera „Y”, și plasându-le la sfârșitul alfabetului. „W” a apărut abia în evul mediu, fiind o combinație a două litere „V”, iar „J” și „U” au început să fie considerate litere propriu-zise abia în epoca Renașterii, fiind separate de „I” și „V”. Astfel am ajuns la varianta contemporană de bază a alfabetului latin, care conține 26 litere. Ar mai fi cazul să menționăm că, inițial, toate literele alfabetului latin erau majuscule, iar literele mici au fost inventate abia în secolul al III-lea d. Hr.

România a adoptat alfabetul latin în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, adăugând prin aplicarea de semne diacritice încă 5 caractere suplimentare, ce redau sunete specifice limbii române (ă, â, î, ș, ț). Iată de ce alfabetul românesc respectă ordinea literelor din alfabetul latin, care începe cu „a” și se termină cu...

– „Z”! poate exclama oricine dintre cititori, precizând: doar că în limba română „z” se pronunță ca „ze”. Dar ce caută litera „ia” sau „omega” în zicerile unor profesori?

Se știe bine că, până la 31 august 1989, în Republica Moldova a fost utilizat alfabetul rusesc, ce are la bază alfabetul slavon, zis și chirilic, după numele unuia din elaboratorii lui – frații Chiril și Metodiu. Curios lucru, există ipoteza precum că acești cărturari greci din Salonic ar fi putut să se tragă din români macedoneni. Ei și-au consacrat viața

misionarismului de evanghelizare a popoarelor slave (convertirea la creștinism), în primul rând, a bulgarilor. În acest scop, luând ca model alfabetul grecesc, frații Chiril și Metodiu au creat alfabetul slavon, ce avea vreo 73 de litere, cu ajutorul lui fiind traduse din greacă și tipărite în slavonă mai multe cărți creștine. Acest alfabet chirilic, ca și limba slavă veche, a fost folosit în biserică și în cancelariile domnești din principatele românești, începând cu sec. al XI-lea și terminând cu sec. al XIX-lea, ca o pavăză contra expansiunii catolicismului. Iată de ce mai întâlnim și azi expresia „de la „a” la „ia”, pentru că alfabetul rusesc se încheie cu litera „ia” (я). Iar zicerea cu „alfa” (α) și „omega” (ω) se trage de la prima și ultima literă a alfabetului grecesc, care, alături de alfabetul latin, a fost utilizat în biserica ortodoxă și în cancelariile oficiale ale principatelor dunărene, mai ales, până în sec. al X-lea. Actualmente semnele alfabetului grecesc sunt folosite în algebră și fizică, în diverse domenii ale științei și tehnicii.

– Uimitor! Ce de-a amănunte interesante am descoperit în acest răspuns la o întrebare oarecum simplă! ar putea conchide oricine dintre cititorii noștri, adăugând:

– Subînțelegem că istoria alfabetului nostru și, în general, a limbii române, este una controversată. De ce?

La mijloc, dragii mei, sunt două motive principale: unul științific și celălalt – politic. Dar asta e o cu totul altă temă. O lăsăm pentru lecția de istorie. În final, însă, aș dori să subliniez faptul că în lume există și alte alfabet: arab, utilizat de numeroase popoare din Asia și Africa, fiind al doilea alfabet în lume, ca număr de utilizatori, după cel latin; chinezesc și japonez – sisteme hieroglifice de semne, alfabet zise și silabice (spre deosebire de majoritatea alfabetelor care sunt fonetice) ș. a.

– Interesant, cu ce literă începe alfabetul arab și cum am organiza o expresie similară dictoanelor de mai sus? intervine, curios, nevoie mare, un alt cititor. Dar în chineză și japoneză?

De la „alif” la „ha”! Căci așa sună prima și ultima literă din alfabetul arab. Cât privește hieroglifele chinezești și cele japoneze, ne abținem să dăm vreun răspuns. În lume sunt folosite sute și mii de hieroglifice! Încearcă și orânduiește-le într-un alfabet!

De ce anume pe 2 aprilie se sărbătorește Ziua Internațională a Cărții pentru Copii?

Deschide cartea ca să înveți ce au gândit alții; închide cartea ca să gândești tu însuși.

Werner HEYDE (psihiatru german)

Bună ziua, dragă „De ce?”! Vreau să-ți adresez o întrebare, la care caut răspunsul de multă vreme, însă fără succes: De ce anume pe 2 aprilie se sărbătorește Ziua

Internațională a Cărții pentru Copii? Se mai întâlnește această originală „sărbătoare a cărții” și la alte popoare?

Angela LUCHIANOV,
elevă, r. Ștefan-Vodă

Voiam să vă întreb și eu ceva: știe careva dintre voi cine este Hans Christian Andersen?

– O lume întreagă știe: e numele celebrului povestitor danez, autorul celor 168 de basme, traduse în peste 100 de limbi ale lumii! îl aud exclamând, bucuros, pe unul dintre cititorii noștri isteți.

– Este scriitorul care ne-a dăruit astfel de eroi ca Soldățelul de plumb, Degețica, Rățușca cea Urâtă, Regina Fulgilor de Nea..., completează un alt cititor, nu mai puțin isteț.

– Anume Andersen a zămislit chipul unui băiețel curajos care a cutezat să strige: „Păi... regele e gol!”, intră în vorbă un al treilea cititor erudit.

Ei, bine, ingenioșilor, anume de viața și opera scriitorului Hans Christian Andersen și este legată Sărbătoarea Internațională a Cărții pentru Copii. Acest vestit basmuitor s-a născut pe 2 aprilie 1805 în orașul Odense din Danemarca. Și iată că, în 1966, scriitoarea elvețiană Jella Lepman, fondatoare a Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (abreviat IBBY), a lansat ideea ca, exact de ziua nașterii lui Andersen, să fie sărbătorită Ziua Internațională a Cărții pentru Copii, care a și fost marcată pentru prima dată în 1967. Cu prilejul acestei originale sărbători culturale, Jella Lepman s-a adresat copiilor lumii cu un mesaj în scris, care s-a dovedit a fi un antrenant eseu despre necesitatea bunei înțelegeri între oameni, înțelegere care poate fi cultivată cu succes prin intermediul cărților pentru copii.

Firește, Ziua Internațională a Cărții pentru Copii se sărbătorește nu doar în Moldova, ci și în toată lumea civilizată. În ziua de 2 aprilie, în multe țări au loc diverse activități, cum ar fi expoziții și festivaluri, saloane de carte, întâlniri ale copiilor cu scriitori și graficieni de carte, spectacole ale teatrelor de păpuși, concursuri de lectură și desen, concursuri ale povestitorilor, vizite ale elevilor la biblioteci, galerii de artă și muzee pentru copii.

– Ziua Internațională a Cărții pentru Copii este una dintre activitățile cele mai importante ale Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret, ne-a informat doamna Claudia Balaban, președinte al Secției Naționale IBBY și directorul Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” din Chișinău, menționând în continuare că în Republica Moldova, în fiecare an, acestei sărbători îi este consacrat tradiționalul Salon al Cărții pentru Copii și Tineret. Această acțiune culturală amplă contribuie la promovarea literaturii pentru copii și adolescenți, susține lectura în scop de cultivare intelectuală, relaxare și plăcere sufletească, și reamintește tuturor că niște cărți bune le oferă copiilor posibilitatea de a se cunoaște mai bine și de a-i cunoaște și pe alții. În acest mod se educă buna înțelegere între diferite grupuri sociale, comunități etnice și națiuni.

De ce poezia este necesară și în secolul al XXI-lea?

**Poetul e trimis în lume ca preot al libertății și
hamal al frumosului.**

Georg HERWEGH (poet revoluționar german)

În secolul al XXI-lea, raționalist și pragmatic la maximum, multă lume privește poezia ca o artă demodată, practică doar de indivizi suciți la minte. Așadar, vă rog să-mi argumentați: De ce poezia este necesară și în secolul al XXI-lea? Sunt absolut convinsă că această întrebare îi frământă nu doar pe tinerii poeți, ci și pe mulți elevi și profesori.

Crina POPESCU, elevă în clasa a XI-a
mun. Chișinău, Liceul „Liviu Rebreanu”

Ai perfectă dreptate, dragă Crina, mulți contemporani consideră poezia ca ceva perimat, iar cei care scriu poezie sunt etichetați, în cel mai bun caz, ca fiind oameni naivi. „Pragmaticii” se întreabă, mirați: „Mai este oare nevoie să se scrie poezie în secolul al XXI-lea? La ce bun servește ea, poezia?” Pentru a da un răspuns, vă îndemn să revenim la izvoarele primordiale ale poeziei. Vom descoperi că omul a născocit poezia, la începuturi, ca descântec, ca bocet, ca spusă de vrajă, crezând în puterea magică a cuvântului. Or, magia verbală s-a manifestat încă din epoca primitivă ca formă poetică incipientă. Să ne gândim ce semnificație ar purta creațiile populare de felul „Rudă-rudă-paparudă, vino, ploaie, de ne udă...” sau „Melc-melc codobelc, scoate coarne bourești, și te du la baltă, și bea apă caldă, și te du la Dunăre și bea apă tulbure...”, sau „Două bețe-n cruce, ploaia se duce”, sau „Două bețe line, ploaia vine”, sau „Luci, soare, luci, că ți-oi da un car de nuci și-o pereche de papuci!” etc. etc.

„Folclor copilăresc!” veți zice. Astăzi – da; pe timpuri însă, în copilăria seminției umane, acestea erau cuvinte magice care chemau ploaia, invocau soarele, alungau gerul și întunericul... Prin energii spirituale abia bănuite, dar fixate temeinic în cuvânt, străstrămoșii noștri aveau certitudinea că pot influența în mod miraculos atât procesele naturale, cât și stările fizice și spirituale ale omului. Cuvântul era pus în serviciul tratării bolnavilor, dar și aducerii răului asupra celor sănătoși, prin diferite ritualuri malefice ce țin de magia neagră. Și astăzi mai sunt exploatate aceste funcții străvechi ale cuvântului, funcții cu adevărat arhaice.

De ce atunci nu ar avea rost sub soare Măria sa Poezia, cea care și-a asumat doar rolul pozitiv de întremătoare a minților și sufletelor omenești? Or, poezia este și ea cântec și descântec de toate relele. Prin poezie Dumnezeu comunică într-un limbaj codificat cu omenirea. Căci, fiți atenți, atunci când unui poet îi vine inspirația, el nu știe niciodată din timp cu exactitate ce cuvinte anume va așterne pe foaia imaculată de hârtie, câte catrene sau versete va avea poezia sau poemul său, dacă va fi o lucrare rimată sau una în vers alb... Creatorul are formulată o temă, un mesaj, iar realizarea totală a lucrării este un miracol. Nu

întâmplător marele prozator Kafka afirma: „Poetul este un telegraf viu între Dumnezeu și oameni”. Prin poezi Dumnezeu transmite lumii mesajele sale de gând și simțire, tot așa cum prin marii savanți ai omenirii creatorul ne revelează noi descoperiri științifice.

Deci, avem sau nu nevoie de poezie în secolul al XXI-lea? Să nu uităm că acest secol este considerat al revigorării și consolidării credinței în Dumnezeu! Marele filozof francez André Malraux afirma că secolul al XXI-lea ori va fi un secol al credinței în Dumnezeu, ori nu va fi deloc. Întrebarea, evident, este una retorică. Pentru că de poezie, ca și de proză, muzică, pictură, sculptură, este și va fi nevoie atâta timp cât va exista pe pământ omul și aspirația lui de a stăpâni frumosul și de a se automodela prin frumos. ”Nici o eră și nici o epocă nu s-au lipsit vreodată de poezie. Ca și iarba de leac, ea crește pretutindeni... printre scaieți, printre bolovani, printre pietrele de moară ale evenimentelor, printre sârmele ghimpate ale istoriei, chiar dacă stăpânii pământului o declară nedorită și o proscriu în cine știe ce lagăre de concentrare... Căci, în ciuda credinței obștești, și a celor ce-și atribuie rânduielile lumii, departe de a fi un lux, poezia e o trebuință continuă a sufletului omenesc, unul dintre acele principii fără care universul n-ar putea exista...” Aceasta era părerea fermă a lui Perpessicius, istoric și critic literar, folclorist, eseist și poet român, cercetător și editor al operei eminesciene, membru titular al Academiei Române (născut la Brăila pe 21 octombrie 1891, decedat la București pe 29 martie 1971, numele adevărat – Dumitru S. Panaitescu).

În fine, pentru scepticii materialisti voi constata că o nuntă, o cumetrie sau o altă petrecere nu se limitează doar la mesele pline cu bucate. Oamenii mai vor să și danseze, să mai asculte vreun cântec, vreo melodie... Să mai guste și vreun cuvânt de duh rostit de către nași sau de animatori... Ce mai vorbă, fără hrană spirituală nu este împlinită nici o petrecere! Iar poezia, fie și sub formă de text la cântece, de felicitare sau zicere populară, este hrana spirituală nelipsită de la orice petrecere. Doar această funcție uzuală ar fi de ajuns să motiveze necesitatea perenă a versului în viața noastră cotidiană. Dar voi, dragi cititori, ce părere aveți la această temă?

De ce criticii literari afirmă că asupra creației eminesciene a influențat filozofia germană?

***Agerimea spiritului este o lentilă care mărește;
finețea de spirit – una care micșorează.***

Georg C. LICHTENBERG (savant și satiric german)

Recent, la o serată consacrată Luceafărului poeziei noastre – Mihai Eminescu, profesoara de literatură ne-a vorbit despre influența filozofului german, Schopenhauer,

asupra creației eminesciene. *Cu regret, n-am prea înțeles cum și în ce măsură s-au răsfrânt ideile filozofice ale lui Schopenhauer asupra concepțiilor estetice ale lui Eminescu. Care sunt atunci viziunile estetice originale ale marelui nostru scriitor? De ce veșnic preferăm să vorbim despre influențe „din afară” asupra acestui cugetător și poet? Sunt oare argumentate aceste afirmații?*

Ana CIOBANU, elevă în clasa a IX-a
s. Ustia, r. Glodeni

Arthur Schopenhauer nu este un izvor cu apă sălcie.

Arthur Schopenhauer nu este un izvor cu apă dulce.

Arthur Schopenhauer este un izvor cu apă intermediară. Adică un izvor situat între izvorul cu apă sălcie și cel cu apă dulce.

Poate că Schopenhauer este un izvor cu apă minerală – de masă și, concomitent, curativă? De masă, pentru cei care au după ce bea apă. Curativă, pentru cei care nu au după ce bea apă, în schimb au nevoie să-și trateze gastrita la... creier.

Între Hegel și Kant stă Schopenhauer. Între Nietzsche și Freud stă Schopenhauer. Cu Hegel Schopenhauer vorbește despre negația negației din impulsul universal al Voinței. Cu Kant tăifăsuiește, foarte rațional, despre estetică și ideea în sine. Cu dionisiacul Nietzsche Schopenhauer stă de vorbă despre antisocratism și durere, despre trup și suflet. Cu Freud Schopenhauer discută despre psihanaliză și „eu” impersonal.

Printre pauzele lor de polemici filozofice intervine ba Goethe cu versurile sale din *Divan*, ba Wagner cu muzica sa metafizică, care este o imagine a Voinței însăși, adică a Lucrului în Sine, ba Thomas Mann cu confirmarea sa estetică a experienței filozofice schopenhaueriene, ba chiar și francezul Voltaire cu paradoxul prozei sale romantice, dar de o limpezime... clasică. Și – uluitor, dar adevărat! – nu printre pauzele lor de dialog, ci chiar în cadrul discuției propriu-zise participă... Mihai Eminescu.

Chiar cu riscul de a provoca un protest din partea ambasadei Germaniei, lecturile de ultimă oră mi-au divulgat un secret pe cât de măgulitor, pe atât de înălțător pentru neamul nostru: Mihai Eminescu, în pofida unor afirmații academice, nu l-a ASISTAT pe Schopenhauer la marea sa tăifăsuire, ci ... a PARTICIPAT nemijlocit la ea! Nu lângă Schopenhauer, ci împreună cu el. Și nu repetând așa cum a zis Schopenhauer: „Tu nu ești lumea, și lumea nu ești tu”, ci, înlăturând „Vălul Mayei”, veșmântul mitic al adevărului, sfidat încă de anticii atenieni, Platon și Aristotel, a exclamat curat românește: „Lumea este-așa cum este și ca lumea suntem noi!” Dacă e să vorbim fără echivocuri filozofice, marele Eminescu a trăit el însuși experiența filozofică schopenhaueriană, redactând-o estetic în spirit dual romantic-realist. Vor germanii sau nu, dar pe Marele Eminescu eu nu-l voi schimba pe Schopenhauer nicicând. Chiar dacă îmi dau bine seama: Hegel și Kant sunt cele două aripi filozofice ale lui Eminescu, iar Schopenhauer – însuși Zborul Estetic Eminescian.